

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst-terviktekst
01.07.2024
RT I, 01.03.2023, 2

Välja kuulutanud
Vabariigi President
16.02.2023 otsus nr 256

Turvategevuse seadus

Vastu võetud 08.02.2023

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolevas seaduses sätestatakse turvategevuse tingimused ja kord, turvaettevõtja ja turvateenistuja õigused ja kohustused ning riikliku järelevalve alused ja kord.

(2) Käesolevat seadust kohaldatakse siseturvamisele ja majandustegevusele, mida teostatakse käesolevas seaduses loetletud tegevusaladel.

(3) Käesolevat seadust ei kohaldata:

1) valitsusasutusele või selle struktuuriüksusele, kelle ülesanne on objekti valve ja kaitse tagamine ning korraldamine;

2) Kaitseliidu seaduse alusel osutatavale valvele.

(4) Kui Eesti riigilippu kandvat laeva valvatakse ja kaitstakse kõrgendatud ohu piirkonna läbimisel rünnete eest, kohaldatakse meresõiduohutuse seadust.

(5) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(6) Käesolevas seaduses reguleeritud majandustegevuse alustamisele, teostamisele, lõppemisele ja jätkamisele kohaldatakse majandustegevuse seadustiku üldosa seadust, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Seaduse eesmärk

Käesoleva seaduse eesmärk on tagada turvategevuse kvaliteet ja usaldusväärsus ning turvategevusega kokkupuutuva isiku põhiõiguste kaitse ning edendada turvaettevõtjate, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse üksuste koostööd turvalise elukeskkonna loomisel.

§ 3. Terminid

Käesolevas seaduses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

- 1) kaitsmine – isikule või varale suunatud ohu tõrjumine või rikkumise kõrvaldamine;
- 2) korra pidamine – avalikul koosolekul korra tagamine korrakaitse seaduse nõuete järgi või käitumisnõuete järgimise tagamine muul kogunemisel või määratud maa-alal;
- 3) siseturvakorraldaja – avalik-õiguslik või eraõiguslik juriidiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja või riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus, kes on alustanud siseturvamist;
- 4) turvaettevõtja – turvategevuse tegevusalal tegutsev füüsilisest või juriidilisest isikust ettevõtja;
- 5) turvajuht – turvateenistuja, kes vastutab turvaettevõtjapoolse turvamise ning väljaõppe korraldamise ja turvaauditi läbiviimise eest ning vastab käesolevas seaduses sätestatud turvajuhile esitatavatele nõuetele ning kellele on antud kutseseaduse alusel turvajuhi kutse;
- 6) turvaplaan – mehitatud turvamiseks koostatud tegevusplaan;
- 7) turvateenistuja – füüsilisest isikust turvaettevõtja või turvaettevõtja töötaja, kes vastab käesolevas seaduses sätestatud valvetöötajale, turvatöötajale või turvajuhile esitatavatele nõuetele;
- 8) valvamine – isiku või vara ja selle ümbruse jälgimine ohu ennetamiseks või väljaselgitamiseks;

9) turvaobjekt – isik, vara või kogunemine ja sellega seotud maa-ala, mida valvatakse või kaitstakse või kus korda peetakse;

10) valvetöötaja – turvateenistuja, kes vastab käesolevas seaduses sätestatud valvetöötajale esitatavatele nõuetele ja kellele on antud kutseseaduse alusel valvetöötaja, turvatöötaja või turvajuhi kutse;

11) turvatöötaja – turvateenistuja, kes vastab käesolevas seaduses sätestatud turvatöötajale esitatavatele nõuetele ja kellele on antud kutseseaduse alusel turvatöötaja või turvajuhi kutse.

2. peatükk Turvategevuse korraldus

§ 4. Turvategevus

(1) Turvategevuse tegevusalad on:

- 1) turvamine;
- 2) turvaauditi läbiviimine;
- 3) valveseadmestiku projekteerimine, paigaldamine ja hooldamine;
- 4) turvateenistuja väljaõpe.

(2) Turvategevusega tegelemiseks sõlmitakse tellijaga kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis leping.

(3) **Valdkonna eest vastutav minister** kehtestab määрусega turvategevuse eeskirja, milles sätestatakse nõuded:

- 1) turvaplaanile ja selle koostamisele;
- 2) turvaauditi aruandele ja selle koostamisele;
- 3) turvateenistuja väljaõppele ja koolitajale;
- 4) turvateenistuja kutsesobivusele, kehalisele ettevalmistusele ja tervises seisundile, tervises seisundi nõuetele vastavuse kontrollimisele, tervisetõendi andmekoosseisule ning samaväärse tervisekontrolli läbimisel saadud tervisetõendite loetelu;
- 5) turvateenistuja töötõendile, vormiriietusele ja turvavarustusele;
- 6) turvategevuse dokumenteerimisele ja dokumentide säilitamisele ning Politsei- ja Piirivalveametile turvategevuse asjaoludest teada andmisele;
- 7) turvamisele, mille turvaobjekt on suure varalise väärtusega veos.

§ 5. Turvamine

(1) Turvamine on mehitatult või tehnilise vahendiga valvamine, kaitsmine ja korra pidamine.

(2) Turvamiseks sõlmitavas lepingus lepitakse kokku valvamise, kaitsmise ja korra pidamise tingimused. Kui turvaobjekti jälgimisel töödeldakse isikuandmeid, peab lepingus määrama kindlaks isikuandmete töötlemise vastutava ja volitatud töötaja ülesanded ja kohustused.

(3) Isikut turvatakse vaid isiku nõusolekul.

(4) Turvamist teostavad turvatöötaja ja turvajuht.

(5) Turvaplaanis ettenähtud tingimustel ja korras võib turvatöötaja juhendamisel turvamises osaleda valvetöötaja. Valvetöötaja ei tohi osaleda liikuva turvaobjekti valvamisel ja kaitsmisel. Avalikus kohas on valvetöötajal lubatud tegutseda koos turvatöötajaga.

(6) Turvaettevõtja töötajale, kes valvab tehnilise vahendiga ja ei viibi turvaobjektidel, ei kohaldata käesoleva seaduse 4. peatükki, välja arvatud § 15 lõikes 7 sätestatud nõuet, kui tehnilist vahendit kasutatakse vaid turvaobjekti valvamiseks.

(7) Avalikul kogunemisel turvamisele kohaldatakse käesolevat seadust, arvestades korrakaitse seaduses avaliku kogunemise kohta sätestatud nõudeid. Vähemalt pooled töötajad, keda turvaettevõtja avalikul kogunemisel korra pidamiseks rakendab, peavad olema turvatöötajad või turvajuhid.

(8) Mehitatud turvamise alus on turvaobjekti turvaplaan.

§ 6. Turvaauditi läbiviimine

(1) Turvaaudit on tellija esitatud andmete ja turvaobjekti omaduste põhjal ohu hindamine ning ohu ennetamiseks ja tagajärgede vähendamiseks kirjalike soovitude koostamine ja nende vormistamine aruandena.

(2) Turvaauditi kinnitab turvajuht.

(3) Turvaauditi läbiviimiseks võib turvaettevõtja töödelda avalikust allikast kättesaadavaid isikuandmeid ja käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt turvaauditi tellija edastatud isikuandmeid. Turvaettevõtja ei säilita turvaauditiga seotud isikuandmeid kauem, kui on vajalik turvaauditi läbiviimiseks.

§ 7. Valveseadmestik ning selle projekteerimine, paigaldamine ja hooldamine

(1) Valveseadmestik käesoleva seaduse tähenduses on seadmete kogum, mis on ette nähtud turvaobjekti jälgimiseks, seda ähvardava ohu avastamiseks ja turvaettevõtjale automaatse häireteate edastamiseks.

(2) Valveseadmestik projekteeritakse ja paigaldatakse ning seda kontrollitakse ja hooldatakse tootja juhiste kohaselt nii, et valveseadmestik täidaks oma otstarvet.

(3) Turvaettevõtja töötaja, kelle ülesanne on valveseadmestiku projekteerimine, paigaldamine või hooldamine, peab vastama käesoleva seaduse § 15 lõikes 7 sätestatud nõudele ja tal peab olema kutseseaduse alusel antud vastav kutse.

(4) Valveseadmestiku projekteerimisele, paigaldamisele ja hooldamisele võib lisanõuded kehtestada [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(5) Valveseadmestiku projekteerimist, paigaldamist ja hooldamist korraldab vastutav isik, kes vastab käesoleva seaduse § 15 lõike 1 punktis 1 ja lõikes 7 sätestatud nõuetele ning kellel on kutseseaduse alusel antud vastav kutse.

(6) Valveseadmestiku projekteerija, paigaldaja ja hooldaja kvalifikatsiooninõuded kehtestatakse, kvalifikatsioon antakse ja kvalifikatsioonitunnistus väljastatakse kutseseaduses ettenähtud korras.

§ 8. Turvateenistuja väljaõpe

(1) Turvateenistuja väljaõpe on isikule turvategevuseks vajalike teadmiste ja oskuste andmine ning kutse- ja ametialaste hoiakute ja väärtuste kujundamine.

(2) Turvateenistuja väljaõpe jaguneb järgmiselt:

- 1) valvetöötaja õpe;
- 2) turvatöötaja õpe;
- 3) turvajuhi õpe;
- 4) täienduskoolitus.

(3) Turvateenistuja väljaõppele ja õppekavale kohaldatakse täiskasvanute koolituse seadust.

(4) Turvateenistuja väljaõppe korralduse eest vastutab turvajuhht.

§ 9. Siseturvamine

(1) Siseturvamine on siseturvakorraldaja poolt:

- 1) avalikus kohas tema omandis või valduses alal turvamine;
- 2) tema ruumide üürimise või rentimise korral üüri- või rendipinnal asuva teise isiku või asutuse vara valvamine ja kaitsmine või
- 3) tasuta teise isiku või asutuse vara valvamine ja kaitsmine.

(2) Siseturvakorraldaja määrab siseturvajuhi, kes vastutab siseturvamise eest. Siseturvajuhhti käsitatakse käesoleva seaduse tähenduses vastutava isikuna.

(3) Siseturvatöötaja, siseturvajuhht ja sisevalvetöötaja on siseturvakorraldaja teenistujad, kelle ülesanne on tööandja määratud kohas siseturvamine.

(4) Relva ja laskemoona või erivahendi soetamise, omamise, valdamise, kandmise ja hoidmise ning siseturvatöötajale ja siseturvajuhile kasutada andmise suhtes kohaldatakse käesoleva seaduse § 28.

(5) Siseturvatöötajale, siseturvajuhile ja sisevalvetöötajale kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 15 ja 16 turvatöötaja, turvajuhi või valvetöötaja kohta sätestatud ning ta peab täitma §-s 17 sätestatud turvateenistuja kohustusi.

(6) Siseturvatöötaja ja siseturvajuhht juhinduvad ülesannete täitmisel käesoleva seaduse §-de 18–28 nõuetest.

(7) Turvaplaanis ettenähtud tingimustel ja korras võib siseturvatöötajaga koos turvamises osaleda sisevalvetöötaja. Sisevalvetöötaja ei tohi osaleda liikuva turvaobjekti valvamisel ja kaitsmisel.

(8) Siseturvatöötajale, siseturvajuhile või sisevalvetöötajale, välja arvatud avaliku teenistuse seaduse alusel teenistusse nimetatud ametnikule, ja siseturvakorraldajale kohaldatakse käesoleva seaduse §-e 29–31.

(9) Siseturvakorraldajal on käesoleva seaduse § 10 lõike 1 punktides 1, 2 ja 4–7 ning § 16 lõigetes 1 ja 2 sätestatud kohustused.

3. peatükk

Nõuded turvaettevõtjale ja turvamise tegevusluba

§ 10. Turvaettevõtja kohustused ja piirangud

(1) Turvaettevõtja on kohustatud:

- 1) tagama töötaja vastavuse seaduses ja seaduse alusel antud õigusaktides ettenähtud nõuetele ja tingimustele;
- 2) tagama töötajale vajalikud ja ohutust tagavad töövahendid olenevalt turvaobjektist ja ülesandest;
- 3) tagama, et turvaettevõtjat või majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 5 lõikes 2 nimetatud isikut ei ole karistatud karistusseadustiku 8.–13., 15.–19., 21., 22. ja 24. peatükis sätestatud tahtliku kuriteo eest;
- 4) teavitama Politsei- ja Piirivalveametit mehitatud turvaobjektidest;
- 5) säilitama turvategevusega seotud dokumendid käesoleva seaduse § 4 lõike 3 alusel kehtestatud turvategevuse eeskirja nõuete kohaselt;
- 6) teatama viivitamata Politsei- ja Piirivalveametile turvamise käigus isikule tervisekahjustuse tekitamisest või surma põhjustamisest, samuti igast tulirelva kasutamise juhtumist;
- 7) säilitama turvaobjekti valvamisel ja kaitsmisel ning korra pidamisel kasutatava tehnilise vahendi salvestist kuus kuud salvestamise päevast arvates käesoleva seaduse nõuete kontrollimiseks ja süüteenetluse läbiviimiseks;
- 8) tagama turvamise, turvaauditi läbiviimise ja väljaõppe tegevusalal tegutsemisel käesolevas seaduses sätestatud nõuetele vastava turvajuhhi;
- 9) tagama valveseadmestiku projekteerimise, paigaldamise ja hooldamise tegevusalal tegutsemisel käesolevas seaduses sätestatud nõuetele vastava vastutava isiku;
- 10) tagama tegevuse vastavuse käesoleva seaduse § 4 lõike 3 alusel kehtestatud turvategevuse eeskirjas sätestatud nõuetele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 kohaldatakse turvaettevõtja aktsionärile ja osanikule, kellel on üle viie protsendi aktsia- või osakapitalist.

(3) Vabariigi Valitsuse korraldusega võib riigi julgeoleku ja avaliku korra tagamiseks piirata sellise riigi kodaniku või juriidilise isiku kapitali osalust käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 1 nimetatud tegevusalal tegutseva turvaettevõtja vara koosseisus, mis ei ole Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriik ega Šveitsi Konföderatsioon.

§ 11. Loa- ja teatamiskohustus

(1) Enne, kui ettevõtja alustab käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 1 nimetatud tegevusalal majandustegevust, peab tal olema selleks tegevusluba.

(2) Ettevõtja on kohustatud teatama oma majandustegevuse alustamisest käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktides 2 ja 3 nimetatud tegevusalal majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud korras. Teade loetakse nimetatud tegevusalal majandustegevuse alustamise kohta esitatuks, kui majandustegevuse registris on olemas vastutava isiku kinnitus oma õigussuhte kohta ettevõtjaga.

(3) Ettevõtja on kohustatud teatama oma majandustegevuse alustamisest käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 4 nimetatud tegevusalal täiskasvanute koolituse seaduses sätestatud korras. Teade loetakse nimetatud tegevusalal majandustegevuse alustamise kohta esitatuks, kui Eesti hariduse infosüsteemis on olemas ettevõtja kinnitus turvajuhhi olemasolu kohta ja käesoleva seaduse § 12 lõike 1 punktis 2 nimetatud kinnitus.

(4) Käesoleva seaduse alusel väljastatav tegevusluba ei hakka kehtima vaikumisi ega laiene turvaettevõtja tütarettevõtjale.

(5) Siseturvakorraldaja on kohustatud teatama siseturvamise alustamisest majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud korras. Siseturvamisest teatamise kohustusele kohaldatakse lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud.

§ 12. Tegevusloa taotlemine

(1) Ettevõtja esitab turvamise tegevusloa taotluses peale majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud andmete:

- 1) vastutava turvajuhhi andmed ja tema kinnituse õigussuhte kohta ettevõtjaga ning äriühingu nende aktsionäride ja osanike nimekirja, kellel on üle viie protsendi aktsia- või osakapitalist, märkides iga juriidilise isiku täieliku nimetuse, asukoha ja registrikoodi ning iga füüsilise isiku ees- ja perekonnanime ning isikukoodi või selle puudumise korral sünniaja ja -koha;
- 2) kinnituse, et turvaettevõtjat või majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 5 lõikes 2 nimetatud isikut ei ole karistatud karistusseadustiku 8.–13., 15.–19., 21., 22. ja 24. peatükis sätestatud tahtliku kuriteo eest või et vastavad karistusandmed on karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 2 korral aktsepteeritakse välisriigi ettevõtja või kodaniku puhul tema päritoluriigi või asukohariigi karistusregistri tõendit või pädeva kohtu- või haldusorgani väljastatud samaväärset dokumenti tingimusel, et selle väljastamisest ei ole möödunud rohkem kui kolm kuud.

(3) Turvamise tegevusloa taotluse läbivaatamise eest tasub ettevõtja riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

§ 13. Tegevusloa andmine, peatamine ja kehtetuks tunnistamine

Tegevusloa taotluse lahendab ning tegevusloa andmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.

§ 14. Tegevusloa kontrolliese

Ettevõtjale antakse turvamise tegevusluba, kui ta vastab käesoleva seaduse § 10 lõike 1 punktis 3 ja lõikes 2 sätestatud nõuetele ning tal on nõuetele vastav turvajuht.

4. peatükk Turvateenistuja

1. jagu Turvateenistujale esitatavad nõuded ja turvateenistuja kohustused

§ 15. Turvateenistujale esitatavad nõuded

(1) Turvateenistuja saab olla isik, kes:

- 1) on vähemalt 18-aastane põhihariduse ja täieliku teovõimega Eesti kodanik või isik, kes on Eestis omandanud elamisõiguse või kellele on Eestis antud elamisluba;
- 2) valdab eesti keelt seadusega või seaduse alusel antud õigusaktidega kehtestatud tasemel;
- 3) on sellise kehalise ettevalmistuse ja terviseseisundiga, mis võimaldab tal täita oma tööülesandeid;
- 4) on oma isikuomaduste ja kõlbluse poolest sobilik täitma turvateenistuja ülesandeid ning kelle käitumine ja eluviis ei ohusta tema enda ega teise isiku turvalisust;
- 5) ei ole sõltuvuses alkoholi või narkootilise või psühhotroopse aine kasutamisest.

(2) Turvatöötaja peab vastama käesoleva paragrahvi lõikele 1 ja talle peab olema antud kutseseaduse alusel turvatöötaja kutse.

(3) Turvajuhil peab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule olema vähemalt keskharidus ja talle peab olema antud kutseseaduse alusel turvajuhi kutse.

(4) Valvetöötaja peab vastama käesoleva paragrahvi lõikele 1 ja talle peab olema antud kutseseaduse alusel valvetöötaja kutse.

(5) Turvateenistuja peab olema läbinud mitte varem kui kolm kuud enne esmast tööle asumist tervisekontrolli, millega tehakse kindlaks tema terviseseisund ja sobivus tegevusalal töötada. Turvateenistuja peab läbima perioodiliselt tervisekontrolli vastavalt käesoleva seaduse § 4 lõike 3 alusel kehtestatud turvategevuse eeskirjale.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 3 ja 5 nõuetele vastavust hindab töötervishoiuarst, kaasates vajaduse korral eriarste. Töötervishoiuarst väljastab turvaettevõtjale kinnituse turvateenistuja nõuetele vastavuse kohta, avaldamata täpseid terviseandmeid.

(7) Turvateenistujana on keelatud töötada isikul, kelle karistusandmed tahtlikult toimepandud kuriteo kohta ei ole karistusregistrist kustutatud.

(8) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 1 ja 2 ning lõigete 2–4 nõuetele vastavuse kontrollimiseks võib turvaettevõtja nõuda turvateenistujalt nõuetele vastavust kinnitavat dokumenti.

(9) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 4 ja lõike 7 nõuetele vastavuse kontrollimiseks võib turvaettevõtja töödelda avalikust allikast kättesaadavaid turvateenistuja isikuandmeid.

(10) Turvaettevõtja säilitab käesoleva paragrahvi lõigetes 6–9 nimetatud turvateenistuja isikuandmeid kuni töösuhte lõppemiseni.

(11) Turvateenistuja on kohustatud läbima täienduskoolituse vastavalt käesoleva seaduse § 4 lõike 3 alusel kehtestatud turvategevuse eeskirjale.

(12) Turvateenistuja kvalifikatsiooninõuded kehtestatakse, kvalifikatsioon antakse ja kvalifikatsioonitunnistus väljastatakse kutseeaduses ettenähtud korras.

(13) Turvateenistujal võib olla välisriigis antud turvatöötaja kutsekvalifikatsioon, kui seda on välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse kohaselt tunnustanud Politsei- ja Piirivalveamet.

§ 16. Töötõend ja vormiriietus

(1) Turvaettevõtja väljastab turvateenistujale töötõendi ja vajaduse korral vormiriietuse.

(2) Turvaettevõtja esitab vormiriietuse ja töötõendi kirjelduse Politsei- ja Piirivalveametile, kes kontrollib nende vastavust käesoleva seaduse § 4 lõike 3 alusel kehtestatud määruses sätestatud nõuetele. Politsei- ja Piirivalveamet võib halduslepinguga volitada seda ülesannet täitma kolmanda isiku.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud halduslepingu täitmise üle teostab haldusjärelevalvet Politsei- ja Piirivalveamet.

§ 17. Turvateenistuja kohustused

Turvateenistuja on kohustatud:

- 1) keelduma täitmast ülesannet, mis on õigusaktiga vastuolus;
- 2) hoidma saladuses talle turvategevuse käigus teatavaks saanud konfidentsiaalset teavet ja isikuandmeid;
- 3) kandma tööülesannet täites kaasas töötõendit ning isiku poole pöördudes end tutvustama ja esitama talle tema nõudmisel töötõendi;
- 4) kandma turvamisel, välja arvatud isiku valvamisel ja kaitsmisel, vormiriietust;
- 5) tagama isikule esimesel võimalusel esmaabi andmise ning vajaduse korral kiirabi kutsumise, kui füüsilise jõu, erivahendi või relva kasutamise on isikule tekitatud kehavigastus;
- 6) teatama viivitamata turvaettevõtjale, kui ta ei vasta käesoleva seaduse §-s 15 nimetatud nõuetele.

2. jagu

Turvateenistuja õigused

§ 18. Meetmete kohaldamise üldnõuded

(1) Turvateenistuja võib turvamisel kohaldada käesolevas jaos sätestatud meetmeid, järgides järgmisi põhimõtteid:

- 1) meetet kohaldama asudes selgitatakse isikule meetme kohaldamise põhjuseid, välja arvatud juhul, kui see ei ole meetme kiireloomulist kohaldamist nõudva olukorra tõttu võimalik;
- 2) kohaldatakse ainult meetet, mis on proportsionaalne, arvestades meetme eesmärki ja kiireloomulist kohaldamist nõudvat olukorda;
- 3) mitme sobiva ja vajaliku meetme hulgast kohaldatakse seda, mis kahjustab isikut eeldatavalt kõige vähem.

(2) Turvatöötaja ja turvajuhhi õigus kohaldada käesolevas jaos sätestatud meetmeid kehtib turvaobjekti ümbruses mõistlikus ulatuses.

§ 19. Suuline nõue

(1) Ründe väljaselgitamiseks, tõrjumiseks või käimasoleva ründe lõpetamiseks on turvateenistujal õigus esitada isikule suuline nõue hoiduda rünnakust või lõpetada see ning õigus hoiatada teda käesolevas jaos sätestatud meetme ja vajaduse korral füüsilise jõu kasutamise eest.

(2) Turvateenistuja peab andma isikule nõude täitmiseks mõistliku aja, kui see on võimalik.

§ 20. Isiku peatamine ja dokumendi nõudmine

Et kontrollida turvaobjekti omaniku või valdaja kehtestatud nõuete järgimist, on turvateenistujal õigus isik turvaobjekti sissepääsul või turvaobjektile peatada ja nõuda temalt turvaobjektile pääsemiseks või turvaobjektile viibimiseks vajaliku dokumendi esitamist.

§ 21. Isikusamasuse tuvastamine

(1) Turvatöötajal ja turvajuhhil on õigus isiku teadmisel kehtiva isikut tõendava dokumendi alusel tuvastada isikusamasus ehk teha kindlaks isiku nimi ja isikukood või selle puudumise korral sünniaeg, tutvuda dokumendiga ja võrrelda fotot isikuga, kui:

- 1) isiku või tema vallasasja kontrollimisel on tuvastatud ese või aine, mis võetakse hoiule;
- 2) isik peetakse kinni;
- 3) isikusamasuse tuvastamine on turvaobjektile sisenemisel turvaobjekti kasutamise korra järgi kohustuslik.

(2) Valvetöötajal on õigus isiku teadmisel kehtiva isikut tõendava dokumendi alusel tuvastada isikusamasus ehk teha kindlaks isiku nimi ja isikukood või selle puudumise korral sünniaeg, tutvuda dokumendiga ja võrrelda

foto isikuga, kui isikusamasuse tuvastamine on turvaobjektile sisenemisel turvaobjekti kasutamise korra järgi kohustuslik.

(3) Turvatöötajal ja turvajuhil on õigus kasutada isikusamasuse tuvastamisel jõudu, kui isikusamasuse tuvastamine on seotud isiku kinnipidamisega.

(4) Turvaettevõtte ei tohi turvateenistuja poolt läbiviidud isikusamasuse tuvastamise käigus teadmiseks saanud isikuandmeid säilitada, välja arvatud juhul, kui selleks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88) artikli 6 lõikes 1 ette nähtud õiguslik alus.

§ 22. Isiku kontroll

(1) Turvatöötajal ja turvajuhil on õigus kontrollida isikut või tema riietust vaatlemise ja kompimise teel ning tehnilise vahendiga või teenistuskooera abil, kui:

- 1) isiku kontroll tehnilise vahendiga on turvaobjektile sisenemisel ja sealt väljumisel turvaobjekti kasutamise korra järgi kohustuslik;
- 2) esineb kahtlus, et isiku valduses on turvaobjektilt võetud ese, mille valdus on omavoliline;
- 3) esineb kahtlus, et isiku valduses on ese või aine, mille valdus on turvaobjekti kasutamise korra kohaselt keelatud;
- 4) isiku kinnipidamisel on vaja veenduda, et tema valduses ei ole eset või ainet, millega ta võib ohustada ennast või teist isikut.

(2) Isikut kontrollib kompimise teel turvatöötaja või turvajuht, kes on isikuga samast soost. Kui see on vajalik vahetu ohu tõrjumiseks, võib isikut kontrollida turvatöötaja või turvajuht, kes ei ole isikuga samast soost.

(3) Isiku kontrollimisel on turvatöötajal ja turvajuhil õigus kasutada jõudu käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 või 4 sätestatud juhul.

§ 23. Vallasasja kontrollimine ja hoiule võtmine

(1) Turvatöötajal ja turvajuhil on õigus kontrollida vallasasja meeleliselt, tehnilise vahendiga või teenistuskooera abil, kui:

- 1) vallasasja kontrollimine on turvaobjektile sisenemisel ja sealt väljumisel turvaobjekti kasutamise korra järgi kohustuslik ning sellest korrast on isikut varem teavitatud;
- 2) esineb kahtlus, et vallasasjas on turvaobjektilt võetud ese või aine, mille valdus on omavoliline;
- 3) esineb kahtlus, et isiku valduses on ese või aine, mille valdus on turvaobjekti kasutamise korra kohaselt keelatud;
- 4) isiku kinnipidamisel on vaja veenduda, et tema valduses ei ole eset või ainet, millega ta võib ohustada ennast või teist isikut.

(2) Vallasasja omanikul või valdajal on õigus viibida asja kontrollimise juures. Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 või 4 sätestatud juhul võib turvatöötaja või turvajuht vallasasja kontrollida omaniku või valdaja juuresolekuta, kui nimetatud isik takistab tahtlikult käesolevas paragrahvis sätestatud meetme õiguspärasest kohaldamist.

(3) Vallasasja kontrollimisel on turvatöötajal ja turvajuhil õigus kasutada jõudu käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 või 4 sätestatud juhul.

(4) Turvateenistujal on õigus võtta hoiule isiku kontrollimisel või käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kontrollimisel isiku valdusest leitud ese või aine, mis on ohtlik või mille valdamine on seaduse või turvaobjekti kasutamise korra kohaselt keelatud.

(5) Esemee või aine hoiule võtmine dokumenteeritakse, pannes kirja meetmele allutatud isiku kontaktandmed, nime ja isikukoodi või sünniaja, isikusamasuse tuvastamise võimatuse korral isiku kirjelduse ning vähemalt järgmised andmed:

- 1) hoiule võetud eseme või aine nimetus või kirjeldus ja kogus;
- 2) meetme kohaldamise kuupäev ja koht ning meedet kohaldanud turvatöötaja või turvajahi ees- ja perekonnanimi.

(6) Isiku nõudmisel esitatakse talle käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel koostatud dokumendi koopia.

(7) Kui vallasasja hoiule võtmise alus langeb ära, tagastatakse hoiule võetud ese või aine isikule viivitamata, välja arvatud ese või aine, mille valdamine on isikul õigusaktiga keelatud.

(8) Turvateenistujal on õigus isiku kontrollimisel või käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kontrollimisel isiku valdusest leitud omavoliliselt saadud ese või aine tagastada õiguspärasele valdajale.

(9) Isiku kontrollimisel või käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kontrollimisel isiku valdusest leitud ese või aine, mille valdus on keelatud, antakse koos selle hoiule võtmise kohta koostatud dokumendiga üle politseile.

(10) Käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel koostatud dokumenti säilitatakse kuus kuud käesoleva seaduse nõuete kontrollimiseks ja süüteomenetluse läbiviimiseks.

§ 24. Turvaobjektile sissepääsu tõkestamine

(1) Turvatöötajal ja turvajuhil on õigus tõkestada isiku sisenemine turvaobjektile, kui:

- 1) isikul puudub asjakohane luba või muu seaduslik alus turvaobjektile sisenemiseks või seal viibimiseks;
- 2) isiku valduses on ese või aine, millega ei ole lubatud turvaobjektile siseneda.

(2) Et tagada turvaobjekti kasutamise korra järgimine, on valvetöötajal õigus tõkestada isiku sisenemine turvaobjektile, kui isikul puudub asjakohane luba või muu seaduslik alus turvaobjektile sisenemiseks või seal viibimiseks.

§ 25. Turvaobjektilt kõrvaldamine

Turvatöötaja ja turvajuht võivad isiku turvaobjektilt kõrvaldada, kui:

- 1) isikul puudub seaduslik alus turvaobjektil viibimiseks;
- 2) isik rikub turvaobjekti omaniku või valdaja kehtestatud käitumisnõudeid, millest isikut on varem teavitatud, ja rikkumine jätkub pärast turvatöötaja suulist nõuet see lõpetada;
- 3) isik ohustab või ründab turvaobjekti või seal viibivat isikut.

§ 26. Isiku kinnipidamine

(1) Turvatöötajal ja turvajuhil on õigus pidada isik kinni, kui:

- 1) esineb kahtlus, et isik on toime pannud turvaobjektiga seotud süüteo;
- 2) isik rikub kohtulahendiga kohaldatud lähenemiskeeldu isiku suhtes, keda käesoleva seaduse § 5 lõike 3 kohaselt turvatakse.

(2) Isiku kinnipidamine dokumenteeritakse, pannes kirja kinnipeetud isiku ees- ja perekonnanime ning isikukoodi või sünniaja, isikusamasuse tuvastamise võimatuse korral isiku kirjelduse ning vähemalt järgmised andmed:

- 1) isiku kinnipidamise kuupäev, kellaeg ja koht;
- 2) isiku kinnipidamise põhjus;
- 3) isiku kinni pidanud turvatöötaja või turvajuhi ees- ja perekonnanimi;
- 4) füüsilise jõu ja erivahendi kasutamine;
- 5) isiku vabastamise või politseile üleandmise kuupäev ja kellaeg.

(3) Isiku nõudmisel esitatakse talle käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel koostatud dokumendi koopia.

(4) Turvatöötaja ja turvajuht võivad isiku kinnipidamisel sulgeda ta ruumi või sõidukisse või piirata muul viisil olulisel määral tema füüsilist vabadust, kui on alust arvata, et isik võib põgeneda, rünnata turvateenistujat või ohustada ennast või teist isikut.

(5) Kinnipeetud isik tuleb viivitamata anda üle politseile või toimetada politseisse. Koos kinnipeetud isikuga antakse politseile üle ka isikult hoiule võetud ese või aine ja vajaduse korral kinnipidamisel koostatud dokumendi koopia. Käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel koostatud dokumenti säilitatakse kuus kuud käesoleva seaduse nõuete kontrollimiseks ja süüteomenetluse läbiviimiseks.

(6) Kinnipeetud isik, kes ei ole rikkunud lähenemiskeeldu ja keda ei ole alust kahtlustada turvaobjektiga seotud süüteo toimepanemises, vabastatakse viivitamata.

(7) Isiku kinnipidamisel kohaldatakse kriminaalmenetluse seadustiku § 217 lõiget 4, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

§ 27. Jõu kasutamine

(1) Turvatöötajal ja turvajuhil on õigus kasutada käesoleva seaduse §-des 21–26 sätestatud meetet kohaldades füüsilist jõudu, ületamata seejuures hädakaitse piire ning arvestades käesolevas jaos sätestatud erisusi. Jõudu ei ole lubatud kasutada ütluse, arvamuse või seletuse saamiseks.

(2) Enne füüsilise jõu kasutamist peab turvatöötaja või turvajuht hoiatama isikut, kelle vastu või kelle omandis või valduses asja vastu ta kavatseb jõudu kasutada. Hoiatamisest võib loobuda ainult juhul, kui hoiatada ei ole võimalik füüsilise jõu kiireloomulist kasutamist nõudva olukorra tõttu.

(3) Kui käesolevas jaos ei ole sätestatud teisiti, ei piirata turvateenistuja hädakaitse või hädaseisundi õigust.

§ 28. Relvad ja erivahendid

(1) Turvateenistujal on turvamisel ja väljaõppes õigus kasutada relva. Turvamisel lubatud relvade loetelu on sätestatud relvaseaduse §-s 31.

(2) Relva ja laskemoona soetamise, omamise, valdamise, hoidmise või kandmise ning töötajale relva kasutada andmise suhtes kohaldatakse relvaseadust ja relvaseaduse alusel antud õigusaktidega sätestatud korda, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(3) Turvateenistuja võib turvamisel kasutada ainult turvaettevõtjale kuuluvat relva.

(4) Turvatöötajal ja turvajuhil on turvamisel õigus kasutada järgmisi erivahendeid:

- 1) eriotstarbeline märgistus- ja värvimiseseade;
- 2) käeraud;
- 3) teenistuskoer.

(5) Turvatöötaja ja turvajuht võivad kasutada käeraudu üksnes isiku kinnipidamisel, kui on alust arvata, et isik võib põgeneda, rünnata turvatöötajat või turvajuhti või ohustada ennast või teist isikut.

(6) Turvatöötaja ja turvajuht võivad kasutada teenistuskoera, kes on läbinud vähemalt põhidressuuri ja allub oma juhi käsklustele. Suukorvita teenistuskoeraga võib turvaobjektile liikuda, kui koer on rihma otsas või kui turvaobjekt on aiaga piiratud ja teenistuskoera kasutamisest teavitatakse asjakohasel sildil. Teenistuskoera ei või jätta valvataval objektile järelevalveta.

(7) Tulirelva võivad kasutada turvatöötaja ja turvajuht. Tulirelva võib kasutada üksnes juhul, kui ohus on inimese elu või tervis, ohtu ei ole võimalik kõrvaldada teisiti ja ohu laad õigustab relva kasutamist, ületamata seejuures hädakaitse piire.

(8) Turvatöötaja ja turvajuht võivad kasutada gaasipihustit, kumminuia või teleskoopnua üksnes selleks, et tõkestada enda või teise isiku vastast rünnet või tõrjuda grupiviisilist rünnet, kui sellega kaasneb oht nende enda või muu isiku elule või tervisele.

(9) Valvetöötaja võib kasutada gaasipihustit üksnes selleks, et tõkestada enda või teise isiku vastast rünnet või tõrjuda grupiviisilist rünnet, kui sellega kaasneb oht tema enda või muu isiku elule või tervisele.

3. jagu Turvateenistuja tagatised

§ 29. Turvateenistuja tagatised

(1) Kui turvateenistuja hukub tööülesande täitmise käigus tema vastu vägivalla kasutamise tagajärjel, maksab turvaettevõtja turvateenistuja alaealistele lastele, vanematele ja lesele või abieluga sarnase suhte korral elukaaslasele ning perekonnaseaduse alusel tema ülalpidamisel olnud teistele isikutele ühekordse hüvitise tema keskmise kümne aasta töötasu ulatuses.

(2) Turvateenistujal on lisaks õigus nimetada turvaettevõtjale füüsiline isik või füüsilised isikud, kes saavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hüvitisest kuni 50 protsenti. Kui turvateenistujal ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikuid, makstakse kogu summa välja turvateenistuja nimetatule või nimetatutele.

(3) Kui turvateenistuja on saanud tööülesande käigus tema vastu vägivalla kasutamise tagajärjel vigastada või haigestunud ja tal tuvastatakse seetõttu töövõimetoetuse seaduse alusel osaline või puuduv töövõime, maksab turvaettevõtja talle järgmise ühekordse hüvitise:

- 1) osalise töövõime korral tema keskmise ühe aasta töötasu;
- 2) puuduva töövõime korral tema keskmise viie aasta töötasu.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud seose isiku töövõime ulatuse ja tööülesande täitmise tagajärjel saadud vigastuse või tekkinud haiguse vahel tuvastab vajaduse korral Sotsiaalkindlustusamet, kaasates arstiõppe läbinud isiku, lähtudes avaliku teenistuse seaduse § 49¹ lõigetest 2–5.

(5) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata, kui turvateenistuja oli juhtumis ise süüdi.

(6) Ühekordse hüvitise maksmine ei vabasta tööandjat muudest seadusega sätestatud kohustustest.

§ 30. Hüvitise taotlemine

(1) Turvaettevõtja teavitab talle teadaolevat õigustatud isikut ühekordse hüvitise saamise õigusest viie tööpäeva jooksul alates käesoleva seaduse § 29 lõigetes 1 ja 3 nimetatud asjaolude tuvastamisest.

(2) Käesoleva seaduse § 29 lõikes 3 sätestatud hüvitise saamiseks esitab turvateenistuja või tema esindaja avalduse ja Eesti Töötukassa tõendi osalise või puuduva töövõime kohta ning turvaettevõtja nõudmisel Sotsiaalkindlustusameti otsuse põhjusliku seose kohta turvateenistuja töövõime ulatuse ja tööülesande täitmise tagajärjel saadud vigastuse või tekkinud haiguse vahel.

(3) Turvateenistuja hukkimise korral hüvitist saama õigustatud isik esitab hüvitise saamiseks turvaettevõtjale avalduse, mis tõendab, et selle esitaja on käesoleva seaduse § 29 lõikes 1 või 2 nimetatud õigustatud isik.

(4) Hüvitise avaldus esitatakse turvaettevõtjale ühe aasta jooksul alates turvateenistuja osalise või puuduva töövõime tuvastamisest ja turvateenistuja hukkimise korral 90 kalendripäeva jooksul alates käesoleva seaduse § 29 lõikes 1 nimetatud asjaolude tuvastamisest.

§ 31. Hüvitise määramine ja maksmine

(1) Kui turvateenistuja taotleb osalise või puuduva töövõime hüvitist, teeb turvaettevõtja kümne tööpäeva jooksul avalduse ja käesoleva seaduse § 30 lõikes 2 nimetatud dokumentide saamisest arvates hüvitise maksmise kohta põhjendatud otsuse. Turvateenistuja hukkimise korral teeb turvaettevõtja otsuse hüvitise määramise kohta kümne tööpäeva jooksul avalduse esitamiseks ettenähtud tähtpäeva möödumisest.

(2) Otsuses esitatakse vähemalt järgmised andmed:

- 1) tööõnnetuse uurimise materjalid;
- 2) dokumendid, mis tõendavad avalduses esitatud asjaolusid;
- 3) seisukoht avalduse põhjendatuse kohta;
- 4) väljamakstava summa arvutus ja viide maksmise alusele.

(3) Kui turvateenistuja hukkub ja ühekordset hüvitist taotleb mitu käesoleva seaduse § 29 lõikes 1 nimetatud õigustatud isikut, jagatakse hüvitis nende vahel võrdselt, arvestades § 29 lõikes 2 nimetatud õigustatud isikutele määratud osa suurust.

(4) Turvaettevõtja toimetab kirjaliku otsuse hüvitise määramise kohta avalduse esitanud isikule kätte seitsme päeva jooksul alates otsuse tegemisest.

(5) Turvaettevõtja maksab hüvitise välja ühe kuu jooksul hüvitise määramisest. Poolte kokkuleppel makstakse hüvitis välja mitmes osas.

5. peatükk Riiklik järelevalve

§ 32. Riiklik järelevalve

(1) Riiklikku järelevalvet käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmise üle teostab Politsei- ja Piirivalveamet.

(2) Riiklikku järelevalvet täiskasvanute koolituse seaduses turvateenistuja väljaõppele kehtestatud nõuete täitmise üle teostab Haridus- ja Teadusministeerium.

§ 33. Riikliku järelevalve erimeetmed

Korraldusorgan võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korraldusseaduse §-des 30–32 ja 50–52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korraldusseaduses sätestatud alusel ja korras.

§ 34. Valdusesse sisenemise erisused

(1) Politsei- ja Piirivalveameti ametnik võib siseneda:

- 1) tähistatud kinnisasjale valdaja või muu õigustatud isiku juuresolekuta, kui sisenemisel viibib juures turvateenistuja;
- 2) äriruumidesse igal ajal, mil nendes ruumides teostatakse turvategevust;
- 3) tähistatud kinnisasjale valdaja või muu õigustatud isiku juuresolekuta, kui valdusesse sisenemise eesmärk on tagada läbipääs turvaobjektile.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 3 sätestatud alusel valdusesse sisenemisest ei pea Politsei- ja Piirivalveameti ametnik hiljem valdajat teavitama, kui valduses ei tehtud pärast sisenemist järelevalve- või süüteo menetluse toiminguid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 3 nimetatud juhul ei ole kohustuslik valdusesse sisenemist protokollida.

§ 35. Salvestise nõudmine

(1) Politsei- ja Piirivalveameti ametnikul on õigus nõuda turvaettevõtjalt või siseturvakorraldajalt turvategevuses kogutud heli- või videosalvestist, kui see on vajalik, et kontrollida käesoleva seadusega või selle alusel kehtestatud nõuete täitmist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud meetet on kohustuslik protokollida, välja arvatud juhul, kui salvestisega tutvutakse kohapeal.

6. peatükk Rakendussätted

§ 36. Üleminekusätted

(1) Tegevusluba, mis on turvaseaduse § 4 lõike 1 punktides 2–4 nimetatud turvategevuse osutamiseks antud enne käesoleva seaduse jõustumist, loetakse käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 1 nimetatud tegevusala tegevusloaks.

(2) Tegevusluba, mis on turvaseaduse § 4 lõike 1 punktis 1 nimetatud turvategevuse osutamiseks antud enne käesoleva seaduse jõustumist, kehtib kuni kuus kuud alates käesoleva seaduse jõustumisest. Nimetatud ajavahemikul loetakse tegevusluba samaväärseks käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 2 nimetatud tegevusala majandustegevusteatega § 11 lõike 2 tähenduses.

(3) Turvaseaduse § 28 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud tegevusala tegevusluba, mis on antud enne käesoleva seaduse jõustumist, kehtib kuni kuus kuud alates käesoleva seaduse jõustumisest. Nimetatud ajavahemikul loetakse tegevusluba samaväärseks käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 4 nimetatud tegevusala majandustegevusteatega § 11 lõike 3 tähenduses.

(4) Käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 3 sätestatud tegevusala majandustegevusteade tuleb esitada kuue kuu jooksul alates käesoleva seaduse jõustumisest.

§ 37. Elektroonilise side seaduse muutmine

Elektroonilise side seaduse § 111¹ lõike 11 punktist 6 jäetakse välja sõna „turvaseaduses”.

§ 38. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustiku § 126² lõike 10 esimesest lausest jäetakse välja sõna „turvaseaduses”.

§ 39. Laeva lipuõiguse ja laevaregistrite seaduse muutmine

Laeva lipuõiguse ja laevaregistrite seaduse § 96¹ lõike 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) laevapereta prahitud laeva omanikku või prahtijat on karistatud teo eest, mis on Eesti karistusseadustiku kohaselt esimese astme kuritegu, või korduvalt karistatud meresõiduohutuse seaduse 14³. peatükis sätestatud mereturvatöötajate kasutamise nõuete rikkumise eest või relvaseaduse 12³. peatükis sätestatud Eesti riigilippu kandval laeval relvade ja laskemoona arvestuse või hoidmise tingimuste nõuete rikkumise eest;”.

§ 40. Lennundusseaduse muutmine

Lennundusseaduse § 46¹⁸ lõikes 4 asendatakse sõna „turvaseaduse” sõnadega „turvategevuse seaduse”.

§ 41. Meresõiduohutuse seaduse muutmine

Meresõiduohutuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 täiendatakse punktiga 39¹ järgmises sõnastuses:

„39¹) *relvastatud mereturvatöötaja* (edaspidi *mereturvatöötaja*) – laevakaitset osutava ettevõtja töötaja, kes valvab ja kaitseb kõrgendatud ohu piirkonnas väljastpoolt laeva tulevate rünnete eest laeva, sellel viibivaid laevapere liikmeid ja reisijaid ning laeva pardal olevat vara;”;

2)seadust täiendatakse 14³. peatükiga järgmises sõnastuses:

**„14³. peatükk
MERETURVATÖÖTAJA KASUTAMINE**

§ 75³. Mereturvatöötajate kasutamise põhimõtted

- (1) Väljastpoolt laeva tulevate rünnete eest tuleb vajaduse korral võtta laeva kaitseks kasutusele eesmärgipärased abinõud või rahvusvahelises õiguses soovitatud praktika.
- (2) Kõrgendatud ohu piirkonna läbimisel, kui kõik muud abinõud ja praktika on laeva kaitseks rakendatud ning laeva turvaplaanis on see ette nähtud, võib reeder Eesti riigilippu kandva laeva, sellel viibivate laevapere liikmete ja reisijate ning laeva pardal oleva vara valvamiseks ja kaitsmiseks kasutada mereturvatöötajaid.
- (3) Kõrgendatud ohu piirkondade loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.
- (4) Reeder kasutab mereturvatöötajaid kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis sõlmitud lepingu alusel laevakaitset osutava ettevõtjaga:
 - 1) millel on Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Ühendkuningriigis turvategevuse või laevakaitse valdkonna tegevusluba;
 - 2) mis on akrediteeritud ISO standardi 28007 järgi.
- (5) Reeder teavitab mereturvatöötajate kasutamisest Transpordiametit, kust edastatakse samasisuline teavitus Politsei- ja Piirivalveametile.
- (6) Reeder edastab käesoleva seaduse § 75⁴ lõikes 5 nimetatud andmed Transpordiametile ning Politsei- ja Piirivalveametile.
- (7) Mereturvatöötaja täidab laeval kapteni korraldusi.
- (8) Mereturvatöötaja ei tohi viibida pardal joobeseisundis.
- (9) Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega mereturvatöötajate kasutamise eeskirja, milles kehtestatakse nõuded:
 - 1) laevakaitset osutava ettevõtja vastavusele valdkonnas tunnustatud standarditele;
 - 2) mereturvatöötaja isikule;
 - 3) mereturvatöötaja ettevalmistusele ja väljaõppele;
 - 4) mereturvatöötajate arvule laeval;
 - 5) mereturvatöötajate kasutamisest ja rünnetest teavitamise korrale;
 - 6) turvaplaani lisa kajastatavatele andmetele;
 - 7) laevakaitset osutava ettevõtjaga sõlmitavale lepingule.

§ 75⁴. Mereturvatöötajate relvad, nende olulised osad, lisaseadmed, laskemoon ja enesekaitsevahendid

- (1) Kapteni loal on mereturvatöötajal õigus oma ülesannete täitmiseks laevale tuua, seal kanda ja kasutada ning sealt maha viia relvi, nende olulisi osi, lisaseadmeid, laskemoona ja enesekaitsevahendeid, mis kuuluvad laevakaitset osutavale ettevõtjale.
- (2) Mereturvatöötajale lubatud relva, selle olulise osa, lisaseadme ja laskemoona käitlemisele kohaldatakse relvaseaduse 2., 12³., 13. ja 13¹. peatükki.
- (3) Relva, selle olulist osa, lisaseadet ega laskemoona ei tohi anda isikule, kellel puudub nende käitlemise õigus.
- (4) Laevale toodud relvaga peavad olema kaasas relva registreerinud riigi väljastatud dokumendid, kuhu on kantud relva liik, mark, kaliiber ja markeering.
- (5) Relvade, nende oluliste osade, lisaseadmete, laskemoona ja enesekaitsevahendite laevale toomisel, seal kandmisel ja kasutamisel ning laevalt maha viimisel on mereturvatöötaja kohustatud tagama vajaduse korral kooskõla rahvusvahelise õiguse ning selle riigi õigusaktidega, mille territoriaalmerd laev läbib või mille sadamat ta külastab.

§ 75⁵. Tulirelva kasutamine

- (1) Mereturvatöötaja võib tulirelva isiku vastu kasutada üksnes hädakaitstes, ületamata seejuures hädakaitse piire.
- (2) Tulirelva kasutamisele peab eelnema hoiatus relva kasutada või hoiatuslask. Hoiatamisest võib loobuda ainult juhul, kui hoiatada ei ole võimalik tulirelva kiireloomulist kasutamist nõudva olukorra tõttu.

§ 75⁶. Isiku ja vallasasja kontrollimine ning isiku kinnipidamine

(1) Mereturvatöötajal on õigus kontrollida isikut või tema riietust või vallasasja vaatlemise ja kompimise teel, kui isiku kinnipidamisel kaptenile üleandmiseks on vaja veenduda, et tema valduses ei ole eset või ainet, millega ta võib ohustada ennast või teist isikut.

(2) Mereturvatöötajal on õigus võtta kaptenile üleandmiseks hoiule kontrollimise käigus isiku valdusest leitud ese või aine, mis on ohtlik või mille valdamine on keelatud.

(3) Isik, ese või aine antakse kaptenile üle esimesel võimalusel.

(4) Kapteni korraldusel on mereturvatöötajal õigus pidada isik kinni, sulgedes ta ruumi, või piirata muul viisil olulisel määral tema füüsilist vabadust, kui isik ohustab laeva, seal viibivaid isikuid või laeva pardal olevat vara.

§ 75⁷. Jõu ja erivahendi kasutamine

(1) Mereturvatöötajal on käesoleva seaduse §-s 75⁶sätetatud meedet kohaldades õigus kasutada füüsilist jõudu, kui isik ei allu suulisele nõudele.

(2) Enne füüsilise jõu kasutamist peab mereturvatöötaja hoiatama isikut, kelle vastu või kelle valduses asja vastu ta kavatses jõudu kasutada. Hoiatamisest võib loobuda ainult juhul, kui hoiatada ei ole võimalik füüsilise jõu kiireloomulist kasutamist nõudva olukorra tõttu.

(3) Mereturvatöötaja võib kasutada käeraudu või sidumisvahendit isiku kinnipidamisel kaptenile üleandmiseks, kui on alust arvata, et isik võib põgeneda või ohustada ennast, teist isikut, laeva või selle pardal olevat vara.”;

3)paragrahvi 76 lõiget 2 täiendatakse pärast sõnu „ohutuse ja turvalisuse üle,” sõnadega „mereturvatöötajate kasutamise üle.”;

4)paragrahvi 77 lõiget 1 täiendatakse punktiga 7¹järgmises sõnastuses:

„7¹) tagada laevadel mereturvatöötajate kasutamise nõuete järgimine;”;

5)paragrahvi 77 lõiget 2 täiendatakse punktiga 12¹järgmises sõnastuses:

„12¹) mereturvatöötajate kasutamise nõuetele vastavus;”;

6)seadust täiendatakse §-ga 88²järgmises sõnastuses:

„§ 88². Mereturvatöötajate kasutamise nõuete rikkumine

(1) Mereturvatöötajate kasutamise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 320 000 eurot.”.

§ 42. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 44 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kool võib õpilaste ja koolitöötajate turvalisust ohustava olukorra ennetamiseks ja olukorrale reageerimiseks ning kooli vara kaitsmiseks kasutada kooli territooriumil pilti edastavat ja salvestavat jälgimiseadmetikku. Kool säilitab salvestist kuni üks kuu salvestamise päevast arvates. Kui on alust arvata, et salvestisele on jäänud süütegu, edastab kool salvestise esimesel võimalusel politseile.”.

§ 43. Relvaseaduse muutmine

Relvaseaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 1¹täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

„(8) Eesti riigilippu kandval laeval relvastatud laevakaitset osutav ettevõtja on käesoleva seaduse tähenduses ettevõtja, kes on meresõiduohutuse seaduse § 75³kohaselt kaasatud laeval kõrgendatud ohu piirkonnas osutama relvastatud laevakaitset.”;

2)paragrahvi 2 lõiget 1 täiendatakse punktiga 12 järgmises sõnastuses:

„12) Eesti riigilippu kandval laeval relvastatud laevakaitset osutava ettevõtja teenistus- ja tsiviilrelvade registris registreerimata relvade, nende oluliste osade, lisaseadmete ja laskemoona käitlemisele, välja arvatud käesoleva seaduse 2., 12³., 13. ja 13¹. peatükk.”;

3)paragrahvi 20 lõike 2 punktist 1 jäetakse välja tekstiosa „teleskoopnui.”;

4)paragrahvi 20¹lõiget 4 täiendatakse kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

„Lasersihikut on lubatud kasutada Eesti riigilippu kandval laeval relvastatud laevakaitset osutava ettevõtja relval.”;

5)paragrahvi 20¹lõiget 7 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

„6) kes osutab Eesti riigilippu kandval laeval relvastatud laevakaitset.”;

6)paragrahvi 23 lõiget 2 täiendatakse pärast sõna „kumminuiad” sõnaga „, teleskoopnuiad”;

7)paragrahvi 24 lõike 6 punkt 2 tunnistatakse kehtetuks;

8)paragrahvi 29 lõike 1 punkti 1 ja § 30 lõiget 5 täiendatakse pärast sõna „kumminui” sõnadega „ja teleskoopnui”;

9)paragrahvi 31 lõike 1 punktis 1 asendatakse sõna „sisevalveks” sõnaga „siseturvamiseks”;

10)paragrahvi 31 lõike 1 punktis 5 asendatakse sõnad „turvateenuse osutamiseks” sõnadega „turvategevuse seaduse alusel turvamiseks”;

11)paragrahvi 31 lõikes 3 asendatakse sõnad „Turvateenuse osutamiseks või sisevalveks” sõnadega „Turvategevuse seaduse alusel turvamiseks või siseturvamiseks”;

12)paragrahvi 31 lõiget 3 täiendatakse punktiga 4¹järgmises sõnastuses:

„4¹) gaasipihusti.”;

13)paragrahvi 31 lõiget 3 täiendatakse punktiga 8 järgmises sõnastuses:

„8) teleskoopnui.”;

14)paragrahvi 31 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Turvategevuse seaduse alusel turvamiseks ja siseturvamiseks ei tohi turvaettevõtja ja siseturvakorraldaja tulirelvade, gaasipüstolite ja gaasirevolvrите arv ületada turvatöötajate ja turvajuhtide või siseturvatootajate ja siseturvajuhtide arvu üle 10%, kui vastavate töötajate arv on vähemalt kümme. Kuni üheksa turvatöötaja ja turvajuhi või siseturvatootaja ja siseturvajuhi korral võib turvaettevõtjal või siseturvakorraldajal olla lisaks üks käesolevas lõikes nimetatud relvaliik.”;

15)paragrahvi 31 täiendatakse lõikega 4¹järgmises sõnastuses:

„(4¹) Turvategevuse seaduse alusel turvamiseks ja siseturvamiseks ei tohi turvaettevõtja ja siseturvakorraldaja teleskoopnuiade arv ületada turvatöötajate ja turvajuhtide või siseturvatootajate ja siseturvajuhtide arvu kolmveerandi võrra.”;

16)paragrahvi 37 lõike 2 punkt 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„7) turvaobjektide nimekirja, milles on näidatud nende aadressid, kontaktisikud ja telefoninumbrid, kui relva taotletakse turvategevuse seaduse alusel turvamiseks või siseturvamiseks.”;

17)paragrahvi 37 lõige 2¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2¹) Kui relvaluba või soetamis luba taotletakse turvategevuse seaduse alusel turvamiseks Eesti riigilippu kandval laeval, peab taotleja esitama käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 7 sätestatu asemel valvatava laeva nime, laeva registrinumbri, laeva omaniku nime, laeva omaniku isiku- või registrikoodi, kontaktisiku nime ja telefoninumbri ning laeva kapteni nime ja telefoninumbri.”;

18)paragrahvi 50 täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

„(1¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud relvaloa või relvakandmisloa nõue ei kehti turvateenistuja või siseturvatootaja kohta, kes kannab tööülesande täitmisel teleskoopnuias või kumminuias.”;

19)paragrahvi 50 täiendatakse lõikega 2¹järgmises sõnastuses:

„(2¹) Vormiriietust kandev turvateenistuja ja siseturvatöötaja võivad avalikus kohas tööülesande täitmisel kanda relva nähtaval.”;

20)seadust täiendatakse 12³. peatükiga järgmises sõnastuses:

„12³. peatükk
**EESTI RIIGILIPPU KÄNDVAL LAEVAL RELVASTATUD
LAEVAKAITSEL RELVADE JA LASKEMOONA KÄITLEMINE**

§ 87¹⁰. Eesti riigilippu kandval laeval relvastatud laevakaitsele lubatud relvad

(1) Eesti riigilippu kandval laeval relvastatud laevakaitsele on lubatud kasutada järgmisi tsiviilkaibes lubatud relvi:

- 1) sileraudne püss;
- 2) vintraudne püss;
- 3) püstol;
- 4) revolver;
- 5) gaasipüstol;
- 6) gaasirevolver;
- 7) gaasipihusti;
- 8) kumminui;
- 9) teleskoopnui.

(2) Tulirelvad, tulirelva olulised osad ja laskemoona iga väikseim üksikpakend peavad olema markeeritud selle riigi nõuete järgi, kus tulirelv või selle oluline osa on registreeritud.

§ 87¹¹. Relvade ja laskemoona arvestus

(1) Kapten määrab Eesti riigilippu kandval laeval relvastatud mereturvatöötajate viibimise ajaks isiku, kes peab laeval kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil arvestust relvade ja laskemoona laevale toomise, seal kasutamise ning laevalt maha viimise kohta.

(2) Vabariigi Valitsus võib kehtestada määrusega mereturvatöötajate kasutamise eeskirja, milles kehtestatakse nõuded relvade ja laskemoona arvestuse pidamisele ning arvestuse pidamise dokumentide säilitamisele.

§ 87¹². Relvade ja laskemoona hoidmine laeval

(1) Relvi ja laskemoona hoitakse laeval käesoleva seaduse § 46 lõike 10 alusel kehtestatud nõuetele vastavas lukustatud relvakapis, mis on põranda või teki külge kinnitatud.

(2) Relvakapp peab asuma:

- 1) lukustatud ruumis, millele on juurdepääs üksnes kaptenil või käesoleva seaduse § 87¹¹lõikes 1 nimetatud kapteni määratud isikul, või
- 2) pideva mehitud valve all.

(3) Relvakapile on juurdepääs mereturvatöötajal.

(4) Laskemoona hoitakse relvakapis relvadest eraldi lukustatavas osas.”;

21)paragrahvi 88 täiendatakse lõikega 1⁴järgmises sõnastuses:

„(1⁴) Riiklikku järelevalvet laeval relvade ja laskemoona arvestuse ning hoidmise tingimuste üle teostab Politsei- ja Piirivalveamet.”;

22)paragrahvid 89²⁶ ja 89²⁷ tunnistatakse kehtetuks;

23)seaduse 13¹. peatükki täiendatakse §-dega 89²⁸–89³¹järgmises sõnastuses:

„§ 89²⁸. Eesti riigilippu kandval laeval relvade ja laskemoona arvestuse nõuete rikkumine

(1) Eesti riigilippu kandval laeval relvade ja laskemoona arvestuse nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 320 000 eurot.

§ 89²⁹. Eesti riigilippu kandval laeval relvade ja laskemoona hoidmise tingimuste rikkumine

(1) Eesti riigilippu kandval laeval relvade ja laskemoona hoidmise tingimuste rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 320 000 eurot.

§ 89³⁰. Konfiskeerimine

Politsei- ja Piirivalveamet või kohus võib konfiskeerida käesoleva seaduse §-des 89¹–89⁴, 89¹⁰, 89¹¹, 89¹³, 89²⁰ ja 89²⁴ sätestatud väärtegade toimepanemise vahetuks objektiks olnud püssirohu, muu aine või eseme vastavalt karistusseadustiku §-le 83.

§ 89³¹. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 89¹–89⁵, 89¹⁰–89¹³, 89¹⁶, 89¹⁷, 89²⁰, 89²³–89²⁵, 89²⁸ ja 89²⁹ sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Politsei- ja Piirivalveamet.

(2) Käesoleva seaduse § 89¹ lõikes 1 sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on:

- 1) Justiitsministeerium (teenistusrelvade puhul);
- 2) Kaitseministeerium (sõjaväerelvade puhul);
- 3) Keskkonnaministeerium (teenistusrelvade puhul);
- 4) Rahandusministeerium (teenistusrelvade puhul).²²

§ 44. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahv 56³ ja 11. peatüki 1. jao 3. jaotis tunnistatakse kehtetuks;

2) seaduse 11. peatüki 2. jagu täiendatakse 3¹. jaotisega järgmises sõnastuses:

„3¹. jaotis Turvategevuse seaduse alusel tehtavad toimingud

§ 272². Turvamise tegevusloa taotluse läbivaatamine

Turvamise tegevusloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 260 eurot.²²

§ 45. Sadamaseaduse muutmine

Sadamaseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 punkt 12 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„12) turvaettevõtja – ettevõtja, kes võib täita käesolevas seaduses sätestatud ülesandeid, kes tegutseb turvategevuse seaduse alusel turvamise või turvaauditi tegevusalal ja kellel on käesoleva seaduse §-s 18 sätestatud tegevusluba;”;

2) paragrahvi 18¹ punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) ettevõtja tegutseb turvategevuse seaduse alusel turvamise või turvaauditi tegevusalal;”.

§ 46. Spordiseaduse muutmine

Spordiseaduse § 20 lõike 1 punkt 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„6) andmed turvaettevõtja kohta ja turvategevuse seaduse § 4 lõike 3 alusel kehtestatud turvategevuse eeskirja kohaselt koostatud turvaplaan korra pidamiseks või korraldajapoolsete korrapidajate arv ja nende tööülesannete kirjeldus;”.

§ 47. Tulumaksuseaduse muutmine

Tulumaksuseaduse § 19 lõike 3 punkti 12 täiendatakse pärast tekstiosa „päästeseaduse § 41,” tekstiosaga „turvategevuse seaduse § 29,”.

§ 48. Turvaseaduse kehtetuks tunnistamine

Turvaseadus (RT I 2003, 68, 461) tunnistatakse kehtetuks.

§ 49. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2024. aasta 1. juulil.

Jüri Ratas
Riigikogu esimees